

PRILOGA 1 (spremni dopis – 1. del):

Številka: 6263-2/2014/11
Ljubljana, 18. marec 2014
EVA 2014-3340-0004
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Odlok o razglasitvi Cerkljanske laufarije za živo mojstrovino državnega pomena – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade: Na podlagi 20. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11 – odl. US, 90/12 in 111/13) je Vlada Republike Slovenije na ... seji .... sprejela naslednji sklep: Vlada Republike Slovenije izdaja Odlok o razglasitvi Cerkljanske laufarije za živo mojstrovino državnega pomena in ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Tanja ŠARABON GENERALNA SEKRETARKA Prejmejo: – Ministrstvo kulturo, Maistrova 10, 1000 Ljubljana – Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo – Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje – Slovenski etnografski muzej, Metelkova 2, 1000 Ljubljana
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov: NE
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva: mag. Ksenija Kovačec Naglič, sekretarka mag. Gojko Zupan, sekretar Silvester Gaberšček, sekretar
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva: Pri pripravi gradiva je so sodelovali kustosi, zaposleni v Slovenskem etnografskem muzeju, ki opravlja naloge Koordinatorja varstva žive dediščine po Zakonu o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1).
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora: -
5. Kratak povzetek gradiva: Skladno z Zakonom o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1) Vlada RS z odlokom o razglasitvi za

živo mojstrovino lahko razglasi živo dediščino, ki je pomemben del življenja na območju Republike Slovenije oziroma predstavlja pomemben vir za razumevanje zgodovinskih procesov, pojavov ter njihove povezanosti s sedanjo kulturo.

Cerkljanska laufarija je pustna šega in prireditev, ki spada med najbolj prepoznavna pustovanja v Sloveniji. Pustno skupino sestavljajo značilni pustni liki z naličji, izrezljanimi iz lipovega lesa. Tradicija Cerkljanske laufarije sega v obdobje pred prvo svetovno vojno. Prva svetovna vojna in italijanska oblast sta laufarijo prekinili, vendar so jo Cerkljani leta 1956 na podlagi ustnih virov v celoti obnovili in od takrat zavestno ohranjajo scenarij pustovanja in pustne like. Ohranjanje Cerkljanske laufarije je pomembno za prebivalce Cerknega z okolico, saj je pomemben element lokalne identitete in pomembno vpliva na prepoznavnost kraja ter je del turistične ponudbe. Razglasitev za živo mojstrovino je prvi korak za vpis na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne dediščine človeštva.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA/NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA/NE
c)	administrativne posledice	DA/NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA/NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA/NE
e)	socialno področje	DA/NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	DA/NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

-

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

Razglasitev žive mojstrovine nima finančnih posledic.

8. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja: DA/NE

(Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.)

(Če je odgovor DA, navedite)

Datum objave: 28. 1. 2014

Predlog odloka je bil objavljen na portalu E-demokracija. Obvestilo o javni obravnavi je bilo skupaj s predlogom odloka objavljeno na spletnih straneh Koordinatorja varstva žive dediščine in Ministrstva za kulturo.

Zbiranje pripomb je bilo končano 12. 2. 2014.

Javna obravnava odloka je bila 14. 2. 2014 v Tolminskem muzeju v Tolminu.

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije (nosilci žive dediščine),
- predstavniki zainteresirane javnosti (prebivalci Tolmina in Cerknega),
- predstavniki strokovne javnosti (Mestni muzej Idrija - muzej za Idrijsko in Cerkljansko,

- Tolminski muzej),
– občina Cerčno.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev:

V postopku zbiranja pripomb in na javni obravnavi ni bilo pripomb k predlogu odloka.

9. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA/NE

10. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

DA/NE

Dr. Uroš Grilc
minister

PRILOGA 3 (jedro gradiva):

Na podlagi 20. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11 – odl. US, 90/12 in 111/13) izdaja Vlada Republike Slovenije

O D L O K **o razglasitvi Cerkljanske laufarije** **za živo mojstrovino državnega pomena**

1. člen

Za živo mojstrovino državnega pomena se razglasi enota žive dediščine *Cerkljanska laufarija*, EID 2-00002 (v nadaljnjem besedilu: živa mojstrovina).

2. člen

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za živo mojstrovino, so:

- laufarija je pustna šega in prireditev, ki se izvaja v Cerknem in spada med najbolj prepoznavna pustovanja v Sloveniji,
- pustno skupino sestavljajo značilni pustni liki z naličji, izrezljanimi iz lipovega lesa,
- prva svetovna vojna in italijanska oblast sta laufarijo prekinili, vendar so jo Cerkljani leta 1956 na podlagi ustnih virov v celoti obnovili in od takrat zavestno ohranjajo scenarij pustovanja in pustne like,
- sestavni del pustovanja je tudi branje obtožnice v starem cerkljanskem narečju, ki ga je mogoče slišati le še na pustovanju,
- ohranjanje Cerkljanske laufarije je pomembno za prebivalce Cerknega z okolico, saj je pomemben element lokalne identitete in pomembno vpliva na prepoznavnost kraja ter je del turistične ponudbe,
- leta 1991 je Občina Idrija maske cerkljanskih laufarjev razglasila za spomenik premične kulturne dediščine.

3. člen

Živa mojstrovina se razglasi zato, da se zagotovita njena javna dostopnost in prenašanje iz roda v rod ter ohranijo naslednje varovane sestavine:

- izvajanje šege v predpustnem in pustnem času,
- izvajanje v Cerknem in okoliških vaseh,
- scenarij pustnega dogajanja,
- značilni tradicionalni pustni liki in njihove oprave ter naličja.

4. člen

Za živo mojstrovino velja varstveni režim, ki določa:

- izvajanje šege v predpustnem in pustnem času,
- izvajanje v Cerknem in okoliških vaseh,
- ohranjanje scenarija pustnega dogajanja,
- ohranjanje značilnih pustnih likov, njihove oprave in naličij,
- zagotavljanje kontinuitete izvajanja pustovanja,
- prenašanje tradicije na mlajše generacije,
- zagotavljanje ogleda pustnih likov zunaj pustnega časa v lokalnem okolju in spodbujanje muzejske predstavitve,

- dokumentiranje šege in hranjenje dokumentacije pri nosilcih,
- zagotavljanje pogojev za hranjenje in varovanje materialnih prvin za izvedbo laufarije (kostumi, naličja, rekviziti),
- preprečevanje komercializacije, ki bi ogrozila tradicionalno šego v lokalnem okolju.

5. člen

Nosilec ohranjanja Cerkljanske laufarije je Društvo Laufarija Cerkno, ki zagotavlja kontinuiteto izvajanja in ohranjanje šege.

6. člen

Strokovne naloge v zvezi z ohranjanjem žive mojstrovine opravlja Koordinator varstva žive dediščine v sodelovanju s krajevno pristojno organizacijo za varstvo premične dediščine.

7. člen

Nadzor nad izvajanjem odloka opravlja inšpektorat, pristojen za področje kulturne dediščine.

8. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana,
EVA 2014-3340-0004

Vlada Republike Slovenije

mag. Alenka Bratušek
predsednica

OBRAZLOŽITEV:

I. UVOD

1. Pravna podlaga (besedilo, vsebina zakonske določbe, ki je podlaga za izdajo uredbe)

Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11 – odl. US, 90/12 in 111/13)

20. člen (razglasitev žive mojstrovine)

(1) Živa dediščina z lastnostmi iz prvega odstavka 17. člena tega zakona, ki je vpisana v register, se razglasi za živo mojstrovino ob smiselni uporabi 12. člena tega zakona, pri čemer se določbe o javni obravnavi izvedejo tako, da se nanjo vabijo skupnosti, skupine in posamezniki, ki so nosilci žive dediščine, ki je predmet postopka razglasitve, in druga zainteresirana javnost.

(2) Akt o razglasitvi vsebuje tudi določbe glede celostnega ohranjanja žive mojstrovine, podpiranja skupin in posameznikov, ki so njeni nosilci, in varstva kulturnih prostorov, povezanih z njo.

(3) Akt o razglasitvi opredeli tudi način uveljavljanja avtorskih in sorodnih pravic, povezanih z živo mojstrovino ob upoštevanju predpisov, ki urejajo avtorske in druge sorodne pravice, vendar na način, ki mogoča javno dostopnost do žive mojstrovine in njeno prenašanje iz roda v rod.

2. Rok za izdajo uredbe, določen z zakonom

Zakon ne določa rokov za izdajo odloka.

3. Splošna obrazložitev predloga uredbe, če je potrebna

Razglasitev enote dediščine *Cerkljanska laufarija (EID 2-00002)* za živo mojstrovino državnega pomena je skladno z 20. členom ZVKD-1 predlagal Koordinator varstva žive dediščine – Slovenski etnografski muzej (v nadaljnjem besedilu: koordinator).

Na podlagi predloga koordinatorja je ministrstvo, pristojno za kulturno dediščino (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), presodilo, da ima enota žive dediščine *Cerkljanska laufarija (EID 2-00002)* lastnosti, opredeljene v 17. členu ZVKD-1, saj je pomemben del življenja v Republiki Sloveniji ali njenih regijah. Zato je pripravilo predlog odloka o razglasitvi.

Ob smiselni uporabi 12. člena ZVKD-1 sta ministrstvo in koordinator povabila nosilce in drugo zainteresirano javnost, da dajo mnenje o predlogu odloka o razglasitvi. Predlog odloka je bil objavljen na portalu E-demokracija. Obvestilo o javni obravnavi je bilo 28. 1. 2014 objavljeno na spletnih straneh koordinatorja in ministrstva. Zbiranje pripomb je bilo končano 12. 2. 2014, javna obravnava odloka pa je bila 14. 2. 2014 v Tolminskem muzeju v Tolminu.

V postopku zbiranja pripomb in na javni obravnavi ni bilo pripomb k predlogu odloka. Kopijo zapisnika javne obravnave hrani ministrstvo v zadevi št. 6263-2/2014.

4. Predstavitev presoje posledic za posamezna področja, če te niso mogle biti celovito predstavljene v predlogu zakona

Razglasitev žive mojstrovine je ukrep varstva kulturne dediščine, na drugih področjih neposrednih posledic ni.

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

Laufarija je pustna šega in prireditev v Cerknem, na kateri sodeluje domača pustna skupina laufarjev z značilnimi naličji iz lipovega lesa. Cerkljanska laufarija ohranja tradicijo pustovanja, ki sega v obdobje pred prvo svetovno vojno. Med italijansko oblastjo (1918–1943) je bila prepovedana, leta 1956 pa so na podlagi ustnega izročila in treh ohranjenih mask ponovno obudili potek in rekonstruirali vseh štirinajst likov, ki so sodelovali pri zadnji laufariji leta 1914. Pozneje so dodali še nekaj novih likov. Zdaj jih je skupaj 25. Osrednji lik je *pust*, najznačilnejši so *ta terjasti* (trije liki), vodja skupine pa je *ta star*. Drugi liki so: *ta stara*, *lamant*, *ta bršlanast* in *marjetica*, *ta ličnat*, *ta loparjev*, *ta kužuhov*, *ta hrastav*, *ta žaklev*, *gospod* in *gospa*, *ta pjan* in *ta pjana*, *ta smrekov*, *ta žleht*, *ta košev*, *ta perjev*, *ta divji*, *ta slamnat* in *oštir*. Oprave iz mahu in zimzelenega rastlinja za *pusta*, *ta smrekovga* in *ta bršlanastga* vsako leto izdelajo na novo. Od leta 1992 za organizacijo in izvedbo pustovanja skrbi Društvo Laufarija Cerkno, ki v svojih prostorih tudi hrani vsa naličja in opremo.

V predpustnem času koledujejo po okoliških vaseh, na pustno nedeljo pa gre sprevod laufarjev na osrednji trg, kjer sodnik cesarsko-kraljeve sodnije *pustu* v starem cerkljanskem narečju prebere obtožnico in ga pripre. V torek dopoldne odkopljejo leseno kladivo (*bôt*), popoldne pa sodnik ponovno prebere obtožnico in *pusta* obsodi na smrt z udarcem po glavi z *bôtom*. *Pusta* odpeljejo neznano kam, laufarji pa zaplešejo obredni ples *takapcinarska*. Pri laufariji gre za zavestno ohranjanje cerkljanske pustne dediščine, ki je pomemben del lokalne identitete in vpliva na prepoznavnost kraja.